

SUIHKUINJEKTOINTIOHJE

POHJANVAHVISTUSPÄIVÄ 2017
VILLE LEHTONEN

RAMBOLL

SUIHKUINJEKTOINTIOHJE

- Ramboll on Liikenneviraston toimeksiannosta laatinut Suihkuinjektointiohjeen (Liikenneviraston ohjeita 16/2017)
- Ohje on nyt yleisellä kommenttikierroksella, julkaisu loppuvuodesta 2017
- Tarkoitus antaa suunnittelijoille perustietoa menetelmästä
  - Yleiskuvaus
  - Käyttökohteet
  - Mitoitus ja suunnittelu
  - Toteutus
  - Laadunvalvonta

RAMBOLL

Sisällysluettelo

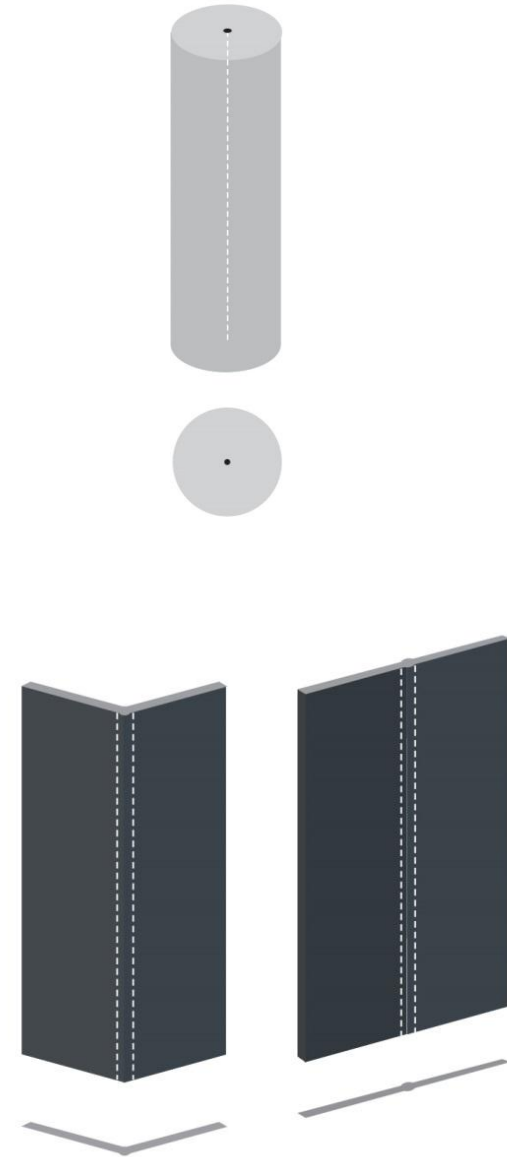
ESIPUHE	2
1 JOHDANTO.....	4
2 MENETELMÄN KUVAUS	5
2.1 Menetelmä ja käyttökohteet	5
2.2 Tekniikat ja kalusto	7
2.3 Soveltuvuus ja odotettavat tulokset.....	13
2.4 Side- ja seosaineet, seossuhteet.....	15
2.5 Erityisnäkökohtia ja riskejä	16
3 MITOITUS JA SUUNNITELMAT	17
3.1 Lähtökohdat ja vaatimukset	17
3.2 Pohjatutkimukset	18
3.3 Mitoitus	19
3.4 Suihkuinjektoidun rakenteen mitoitus DIN 4093 mukaan (osittainen esitys).....	21
3.5 Suunnitelman sisältö.....	26
4 TYÖN TOTEUTUS	28
4.1 Yleistä	28
4.2 Valmistelevat työt.....	28
4.3 Työn suoritus	29
5 LAADUNVARMISTUS	31
5.1 Koerakenne ja laboratoriotutkimukset	31
5.2 Työnaikainen laaduntarkkailu	32
5.3 Työn jälkeinen laadunvarmistus	33
6 LÄHTEET	34

TAUSTAA

- Tähän mennessä Suomessa ei yleisluontoista ohjetta suihkuinjektointin suunnittelusta
  - “Urakoitsijavetoinen” ja kokemusperäinen menetelmä
  - Tieto hajallaan esim. opinnäytetöissä, esityksissä jne...
- Toteutusstandardi SFS-EN 12716:2001
  - Päivitettävänä, uuteen versioon tulee myös lisäyksiä mm. rakenteen mitoituksista
- Saksalainen standardi DIN 4093 käsittelee vahvistetun maan mitoitusta
  - Ei virallista asemaa Suomessa, mutta hyödynnetään laajalti Suihkuinjektointiohjeessa mitoituksen osalta (uuteen EN 12716 versioon tulee osin myös tämän standardin sisältöä)

SUIHKUINJEKTOINNISTA

- Porataan määräsyyvyinen reikä, aletaan nostaa suihkuinjektointijohdetta
- Maahan suihkutetaan kovalla paineella (luokkaa 100-600 bar) veden, sementin ja mahdollisesti muiden aineiden muodostamaa suspensiota
  - vesi- ja/tai ilmahuuhtelulla voidaan tehostaa suspension tunkeutumista maahan
- Pyörittämällä injektointisuutinta voidaan muodostaa halk. 600-2000 mm pilareita
- Voidaan myös tehdä paneelimaaisia rakenteita
- Soveltuu parhaiten siltistä soraan
  - suihkun tunkeuma plastiseen saveen heikko, kivinen maa puolestaan aiheuttaa "varjokohtia"

ERITYI SPIIRTEITÄ

- Suihkuinjektointi on monipuolinen pohjanvahvistusmenetelmä, joka soveltuu monenlaisiin olosuhteisiin ja käyttökohteisiin
- Suomessa suhteellisen vähän käytetty, jolloin kokemusta löytyy lähinnä muutamilta urakoitsijoilta
- Suunnittelu ja toteutus huomattavan kokemusperäistä, vaatii vuoropuhelua rakennuttajan, geosuunnittelijan ja urakoitsijan välillä
  - Suunnitelmia voi joutua päivittämään prosessin edetessä, lisätyötarve tiedostettava
- Teknisiä haasteita
  - Rakenteen ominaisuudet voidaan todentaa vasta työmaalla – koerakenteen tarve
  - Paluulietteen hallinta ja käsittely
  - Sideainesuspension kulkeutuminen ja sen kontrollointi
  - Ettringiittireaktiot, jälkivajoaminen jne...

KÄYTTÖKOHTEET, ESIMERKKEJÄ

- Pohjanvahvistus, eristävät ja suojaavat rakenteet ("vahvistettu maa")
  - Maaperän kantavuuden parantaminen (lujittaminen)
  - Kitkamaan vedenläpäisevyyden pienentäminen (tiivistyslaatat, suihkulamelliseinät)
  - Tukiseinän alapään vedenpitävyyden parantaminen (esim. kallioon ulottuvat ponttiseinät)
  - Vedenpitävyyden parantaminen tukiseinien epäjatkuvuuskohdissa
  - Aktiivimaanpaineen vähentäminen tukiseinien takana
  - Tukiseinien passiivipuolen maanpainekapasiteetin lisääminen
  - Paalutuksen suojaseinärakenteet (esim. olevan paalutuksen suojaaminen kaivannon lähellä, voi toimia myös perustuksen rakenteellisena osana)
- Primaarinen tai sekundaarinen pohjarakenteen osa ("kantava rakenne tai sen osa")
  - Perustusten vahvistaminen
  - Kaivantojen tukiseinät (suihkupilariseinät)
  - Erilaiset kombirakenteet (esim. sekundaaripilarit)
- Em. jaottelu vaikuttaa mm. mitoitus tapaan ja koerakenteiden tarpeeseen
  - Jaottelu on silti hieman keinotekoinen – on määrittelykysymys, milloin esim. perustuksen alle tehtyä suihkuinjektointia pidetään "vahvistettuna maana" vai "kantavana rakenteena"
  - Mitoitusperusteista tulee tapauskohtaisesti sopia tilaajan kanssa

KOERAKENNE

- Suunnitelmissa määritetään mm. pilarien sijainti, koko ja niiltä vaaditut ominaisuudet (lujuus, jäykkyys, vedenläpäisevyys)
- Rakenteen mitoitus voi perustua:
  - Koerakenteeseen
  - Kokemusperäisiin ratkaisuihin
- Koerakenne vaaditaan aina, kun suihkuinjektoitu rakenne on pysyvä rakenne, kantava rakenne tai patorakenteen toiminnan kannalta primaarinen rakenne
  - Koerakenne tehdään työmaalla tai olosuhteiltaan vastaavassa paikassa, suunnitelmien mukaisilla työtavoilla jne
  - Rakenteen esiin kaivaminen, näytteiden otto lujuuden testaamista varten

MITOITUS

- Mitoitus normaaliin tapaan EN 1997-1 mukaisesti, noudattaen NCCI 7 (Liikenneviraston hankkeet)
- Kantavien rakenteiden mitoitus (esim. suihkupilariseinät) tavoilla DA2/DA2* ja DA3
  - Suurin epävarmuus on materiaalin lujuudessa, mikä puoltaa DA3 käyttöä
  - NCCI 7 sanoo kuitenkin yksiselitteisesti, että tukirakenteiden mitoitus tehdään käyttäen DA2/DA2*
- Kun rakenne on "vain" "vahvistettua maata" (esim. tiivistysrakenteet), DA3 riittää
- Käytetään Suihkuinjektointiohjeessa esitettyä (DIN 4093 mukailevaa) mitoitusmenettelyä
  - Muitakin menettelytapoja voidaan käyttää, jos sellaista voidaan perustellusti esittää (sovittava tilaajan kanssa hankekohtaisesti)

LUJUUDEN MÄÄRITYS

- Suihkuinjektoidun rakenteen lujuus määritetään yksiakiaalisesti puristettujen koekappaleiden avulla (kokeen detaljit uudessa toteutusstandardin versiossa)
- Suunnittelussa määritetään tarvittava puristuslujuuden ominaisarvo $f_{m,k}$
- Rakenteen homogeeniselta osalta otetaan väh. 4 näytettä per 1000 m³rd
- Yhdessä koesarjassa (sis. vähintään neljä yksittäistä näytettä) tulee päteä:

$$f_{m,min} \geq f_{m,k} \quad (A1)$$

missä

$f_{m,min}$ on sarjan pienin mitattu puristuslujuus. Lisäksi tulee päteä ehto:

$$\alpha \cdot f_{m,mean} \geq f_{m,k} \quad (A2)$$

missä

$f_{m,mean}$ on sarjan keskimääräinen puristuslujuus.

- Vaihtoehtoisesti 10 koekappaleelle tulee päteä:

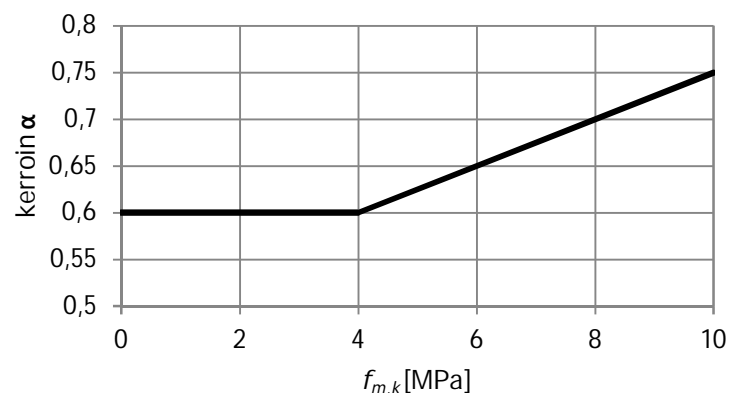
$$e^{\mu-k\sigma} \geq f_{m,k} \quad (B)$$

missä

μ lujuuden luonnollisen logaritmin keskiarvo

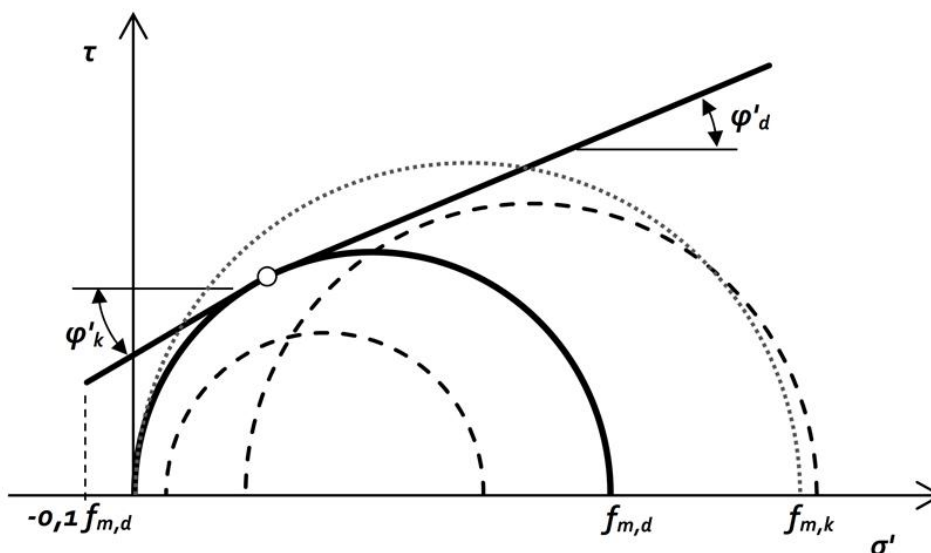
σ lujuuden luonnollisen logaritmin keskihajonta

k hyväksymiskerroin, $k = 1,28$ (vastaa 10 % alapersentiiliä)

LUJUUDEN MÄÄRITYS

- Puristuslujuuden mitoitusarvo: $f_{m,d} = 0,85 \cdot f_{m,k} / \gamma_m$
  - Kerroin 0,85 huomioi materiaalin pitkäaikaiskestävyyden
- Puristuslujuutta ei kuitenkaan käytetä sellaisenaan materiaalin lujuutena, vaan sen avulla määritetään lujuusparametrit :

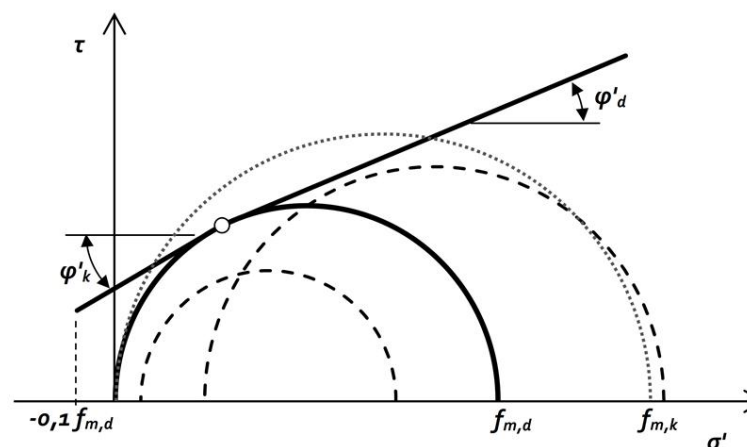
Kuva 11. Puristuslujuuden mitoitusarvoon $f_{m,d}$ perustuva murtokriteeri. Yhtenäinen Mohrin ympyrä kuvaa murtotilan jännitystä yksiaksaalisessa puristuskokeessa. Murto-suoran alle jäävät jännitystilat (kuormien aiheuttamien vaikutusten mitoitusarvot) ovat sallittuja (katkoviivalla piirretyt ympyrät). Pistekatkoviivalla piirretty ympyrä kuvaa puristuslujuuden ominisarvoa $f_{m,k}$. Suurin sallittu vetojännityksen arvo on $0,1 \cdot f_{m,d}$. Kitkakulma on maan löyhän tilan kitkakulma. Kuva muokattu lähteestä DIN 4093:2012.

LUJUUDEN MÄÄRITYS

- Puristuslujuus $f_{m,d}$ kuvaa Mohrin ympyrän halkaisijaa murtotilassa
- Ympyrää sivuaa kaksiosainen murtosuora, voidaan laskea Mohr-Coulombin parametrit φ' ja c'
- Kitkakulma sama kuin käsittelemättömällä maalla löyhässä tilassa

$$c_d' = \frac{f_{m,d}}{2} (\sin(90^\circ + \varphi'_k) - \tan(\varphi'_k) - \cos(90^\circ + \varphi'_k) \tan(\varphi'_k))$$

$$\varphi_d' = \begin{cases} \varphi'_k & \text{kun } \sigma' \leq \frac{f_{m,d}}{2} (1 + \cos(90^\circ + \varphi'_k)) \\ \varphi'_d & \text{kun } \sigma' > \frac{f_{m,d}}{2} (1 + \cos(90^\circ + \varphi'_k)) \end{cases}$$

Kuva 11. Puristuslujuuden mitoitusarvoon $f_{m,d}$ perustuva murtokriteeri. Yhtenäinen Mohrin ympyrä kuvaa murtotilan jännitystä yksiakselisessa puristuskokeessa. Murtosuoran alle jäävät jännitystilat (kuormien aiheuttamien vaikutusten mitoitusarvot) ovat sallittuja (katkoviivalla piirretyt ympyrät). Pistekatkoviivalla piirretty ympyrä kuvaa puristuslujuuden ominaisarvoa $f_{m,k}$. Suurin sallittu vetojännityksen arvo on $0,1 * f_{m,d}$. Kitkakulma on maan löyhän tilan kitkakulma. Kuva muokattu lähteestä DIN 4093:2012.

MUITA POIMINTOJA

- Rakenteen moduuli määritetään samoilla puristuskokeilla kuin lujuuskin
  - Sekanttimoduuli rakenteessa vallitsevalla leikkausjännitysalueella
- Savimaassa lujuudeltaan heikoille näytteille tehdään myös virumakokeet
- Töiden valmistelu
  - Sideainesuspension kulkeutumisreittien selvitys ja tukkiminen
- Töiden suoritus
  - Jatkuva monitorointi (koneohjaus, sideaineen virtaama, paluulietteen määrän seuranta)
  - Pääsääntöisesti työn aikana ei säädetä parametreja ilman painavaa syytä, vaan noudatetaan suunnitelmaa (reagoitava kuitenkin poikkeaviin havaintoihin)
- Laadunvarmistus
  - Pilarin koon tutkiminen (CPTU, geofysikaaliset menetelmät, esiinkaivut)
  - Näytteenotto ja koestus
  - Jälkivajoaman seuranta ja jälkitäytöt
  - Lämpötilan seuranta

KIITOS!

RAMBOLL